

XXI. Helsingin anniskeluosake- yhtiön tarkastaja,

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajan kertomus kesäkuun 1 p:n 1915 ja kesäkuun 1 p:n 1916 väliseltä ajalta oli seuraavaa sisällystä:

Antaessani kertomuksen toiminnastani Helsingin anniskeluosakeyhtiön tarkastajana kesäkuun 1 p:n 1915 ja kesäkuun 1 p:n 1916 välisenä myyntivuonna katson ensinnä olevan huomauttaminen, että yhtiöllä on tänä vuonna ollut voitettavana johtokunnan kalenterivuodelta 1915 antamassa kertomuksessa lähemmin mainittuja vaikeuksia, jotka ovat arveluttavasti uhanneet järkyttää yhtiön vanhastaan vakavaraista taloudellista asemaa, mutta jotka kuitenkin on vähitellen pääasiassa saatu poistetuiksi. Tärkein niistä seikoista, jotka vuonna 1915 tuottivat yhtiölle tappiota Smk. 356,623: 73, eli yhtiön vastuunalaisuus korkeiden huoneistovuokran suorituksesta, oli tosin olemassa vielä viiden ensimmäisen kuukauden aikana vuonna 1916, mutta johtokunnan oli kuitenkin onnistunut varsin tuntuvasti vähentää vuokra-
tuista huoneistoista johtuvia yhtiön menoja. Johtokunnan maaliskuussa 1916 tekemäin laskelmain mukaan, joiden luotettavaisuutta ei voine epäillä, olivat yhtiön ylijäämävarat lähinnä edellisen kuukauden eli helmikuun lopussa Smk. 197,987: 51, mihin on lisättävä Smk. 132,960: 61, jolla määrällä johtokunta oli katsonut olevan vähentäminen yhtiön omistaman talon Fredrikinkadun n:o 34 arvoa, koska viime varsinainen yhtiökokous ei ollut hyväksynyt tätä arvon alentamista, vaan kumonnut sen. Kun yhtiön tappio maalisk., huhti- ja toukokuulla 1916 tietävästi ei ainakaan ole ollut suurempi arvioitua Smk. 19,017: 40, eivät yhtiön pääomavarat kesäkuun 1 p:nä 1916 liene olleet Smk. 311,930: 72 vähemmät. Tässä on tosin huomattava, että kirjaanpantuihin varoihin on luettu Korkeasaaren ja Seurasaaren rakennusten ja laitosten arvoksi kaikkiaan Smk. 313,358: 61, jota arvoa siinä tapauksessa että mainittu omaisuus yhtäkkiä muutettaisiin rahaksi, ei varsin luultavasti täysin saavutettaisi, mutta kun toiselta puolen otetaan huomioon että viimeksi mainittuun summaan ei ole luettu näillä saarilla olevan

Anniskelu-
osakeyhtiön
taloudellinen
tila.

kaluston, eläinten eikä kasvien arvoa, joka on laskettu 49,068 markaksi, sekä että Yrjönkadun talon n:o 3 kirjaanpantu arvo, Smk. 125,312:60, on talon nykyistä myyntiarvoa tuntuvasti vähempi, saanee katsoa johtokunnan arvioineen yhtiön tilan riittävää varovaisuutta noudattaen. Kesäkuun 1 p:stä 1916 lähtien yhtiölle koitua kuukausittainen tappio, kun liike niinkuin tunnettu nykyään on rajoitettu koti- ja ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin sairaanhoitolaitoksille ja apteekkeille, tieteellisille laitoksille ja teknillisiin tarkoituksiin sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntiin vähintään 25 litran erin, jota vastoin yhtiön anniskeluliike on kokonaan seisauksissa, on jo saavutetun kokemuksen pohjalla laskettu hiukan yli 400 markaksi, ja voinee yhtiö sentähden turvallisesti odottaa nykyisen pulakauden päättymistä.

Eräisiin yhtiön johtokunnan vuoden varrella käsittelemiin hallintokysymyksiin katson olevan syytä tässä lyhyesti kajota.

Väki- ja viinivarastojen lunastus. Vanha kysymys entisten väkiviinakauppiaitten väkiviinajuomajäsenien ja viinivarastojen lunastamisesta yhtiölle ei sotaveron suoritusta koskevain määräysten johdosta tosin ole saavuttanut vuoden varrella ratkaisuaan, mutta yhtiö on saadaksesen asian lopullisesti järjestetyksi, toukokuussa 1916 tehnyt k. senaattiin anomuksen saada tuollaista veroa suorittamatta ottaa mainitun varaston haltuunsa, jonka esityksen tueksi yhtiö huomautti että, jollei yhtiön omia varastoja saada täydennetyksi, yhtiö kohdakkoin käy kykenemättömäksi suorittamaan sairaalain ja apteekkien tekemiä tilauksia. Tätä asiaa ei kuitenkaan ratkaistu ennen toukokuun loppua.

Anniskelu-oikeuden vuokramaksut. Eräässä aikaisemmassa kertomuksessani mainitun riidan, joka oli syntynyt yhtiön ja vuokrattujen anniskelu-oikeuksien haltijain kesken viimeksi mainittujen velvollisuudesta yhtiölle suorittaa määrätty vuokramaksut myyntivuoden 1914—15 neljänneltä neljännekseltä ja sen jälkeiseltä ajalta, on heinäkuun 12 p:nä 1915 ratkaissut yhtiön ja sen vuokraajain välisiä riitoja ratkaisemaan asetettu sovintolautakunta, joka on lausunut että, kun se myyntimaksu, minkä yhtiö on määrännyt koti- ja ulkomaisten väkiviinajuomain anniskelu-oikeudesta, on vastike tuollaisen oikeuden käyttämisestä, mutta vuokraajilta hallituksen määräyksen johdosta on riistetty mahdollisuus puheenalaisena aikana käyttää mainittua oikeutta, eivät vuokraajat ole velvolliset, niinkauan kuin väkiviinajuomain anniskelun täydellistä kieltoa jatkuu, suorittamaan puheena olevia maksuja, lukuun ottamatta valtiolle menevää anniskeluveroa. Sovintolautakunnan julistaman periaatteen mukaisesti on yhtiön johtokunta katsonut olevan myös palauttaminen useille entisille väkijuomakauppiaille osan heidän aikaisemmin suorittamia vuokramaksuja.

Vaikka yhtiön aikaisempi esitys valtiolle suoritetun anniskelu-Anniskeluveron veron palauttamisesta elokuun 1 p:n 1914 jälkeiseltä ajalta, josta päivystä lähtien yhtiön kaikki toisen ja kolmannen luokan ravintolat oli hallituksen käskystä pidetty suljettuina, oli evätty, päätti johtokunta esiintulleista syistä marraskuussa 1915 uudistaa anomuksensa, mistä oli seurauksena, että k. senaatti helmikuun 8 p:nä 1916 myönsi anottuun palautuksen, kuitenkin ainoastaan syyskuun 1 p:n 1914 jälkeiseltä ajalta. Tämän johdosta kertyi yhtiön kassaan Smk. 7,312: 50.

Sittenkuin huhtikuussa 1915 pidetty varsinainen yhtiökokous oli johtokunnan esityksestä päättänyt valtuuttaa sen asianomaisille ilmoittamaan, ettei yhtiö silloiseen tilanteeseen nähden, kun sen liike oli epämääräiseksi ajaksi lakkautettu, voinut suorittaa kulkulaitosrahastolle ja Helsingin kaupungille tulevia yhtiön voitto-osuuksia vuodelta 1914, ennenkuin jokin aika oli kulunut yhtiön liikkeen jälleen käyntiin tulemisesta, on, niinkuin tuunettu, asia, mikäli koskee kaupungin voitto-osuutta Smk. 196,967: 39, järjestetty kaupunginvaltuuston tekemällä ja johtokunnan hyväksymällä päätöksellä, että voittovarain suorituksen saattamiseksi mahdolliseksi yhtiölle myönnettiin vastaava määrä etuantina, joka on takaisin maksettava kohta, kuin varoja siihen on käytettävänä. Mitä taas tulee kulkulaitosrahaston voitto-osuuteen Smk:an 106,726: 20, jonka suoritukseen nähden senaatti ei, niinkuin aikaisemmin on mainittu, ollut myöntänyt lykkäystä, on johtokunta heinäkuun 29 p:nä 1915, sittenkuin sille oli ilmoitettu lääninhallituksesta saatetun tiedoksi, että toimenpiteisiin yhtiötä vastaan ryhdytään varain toimittamiseksi lääninrahastoon sekä oli viitailtu että, ellei niitä pikimiten suoriteta, yhtiön vastainen olemassaolo joutuu uhanalaiseksi, päättänyt viipymättä lääninrahastoon suorittaa vastamainitut voittovarajat ja sitä varten pankista ottaa lainaa tarpeellisen määrän. Kun minä en ollut mainitussa johtokunnan kokouksessa eikä minulla sen tähden ollut tilaisuutta lausua mieltäni asiasta, olen jälkeempään johtokunnalle ilmoittanut käsitykseni olevan, että johtokunnan ei olisi tullut vastoin edellä mainitun yhtiökokouksen selvää määräystä uudessa yhtiökokouksessa osakkaiden puoleen kääntymättä toimittaa yhtiön asemaa suuresti heikontavaa maksun suoritusta, varsinkin kun minun käsitykseni mukaan maksun epäamisestä peiteltyyn uhkaukseen katsomatta ei olisi voinut olla seurauksena muuta kuin yhtiön haastaminen oikeuteen velvoitettavaksi täyttämään maksuvelvollisuutensa, mutta semmoista toimenpidettä oli yhtiökokous jo edellyttänyt maksunepäyksen luonnollisena seurauksena. Kuluvan vuoden huhtikuussa pidetyllä varsinaisella yhtiökokouksella ei kuitenkaan ollut mitään muistuttamista mainittua johtokunnan menettelyä vastaan, joka oli

Voittovarain
suoritus.

vuosikertomuksessa saatettu osakkaiden tiedoksi, ja täytyi sentähden katsoa yhtiökokouksen hyväksyneen sen.

Yleisarvostelu.

Muita johtokunnan hallintoasioissa tekemiä päätöksiä vastaan ei minulla ole ollut aihetta ilmoittaa vastalauseita, vaan olen päinvastoin kaikessa pääasiassa voinut niihin yhtyä, ja olen aina havainnut johtokunnan järkevällä huolellisuudella ja kaikkia laillisia määräyksiä noudattaen pitäneen huolta yhtiön oikeudesta ja edusta. Johtokunnan kokouksissa olen harvalukuisin poikkeuksin ollut saapuvilla samaten kuin tilintarkastuksessa ja varsinaisessa yhtiökokouksessa, minkä ohessa olen koettanut täyttää muutkin tarkastajalle kuuluvat tehtävät.